

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

STUDIE A KRÁTKÉ CLÁNKY

PŘEHLED VÝZKUMŮ 46

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-71-0

130115280

PŘEDNÍ ZPRÁVA
NA STARÉM MĚSTĚ V LITOMÝŘI A MĚSTĚ PRAHA
K ASPEKTŮM VÝZKUMŮ MĚSTY LITOMÝŘI

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ
BRNO 2005

93 95458

BRNO 2005

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Jaroslav Tejral

Výkonná redakce
Assistant Editors

Dana Gregorová, Balázs Komoróczy, Rudolf Procházka,
Lubomír Šebela, Petr Škrdla

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz/3cacz.htm>

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-71-0

Copyright © 2005 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Tisk/Print Gloria Rosice

Pokyny pro autory na internetové stránce <http://www.iabrno.cz/3ca1cz.htm>
Instructions to authors on internet pages

KROMĚŘÍŽ (okr. Kroměříž)

„Újezd u svatého Františka“. LnK, MMK/KNP. Sídliště, pohřebiště. „Tellová“ lokalita. Záchranný výzkum.

Archeologické centrum Olomouc provedlo v období září 2003 – květen 2004 záchranný archeologický průzkum na trase dálnice D1 stavbě 0134.3 v kilometráži 61,0–61,4 km. Polokulturní lokalita – Kroměříž „Újezd u svatého Františka“ je na mapě ZM ČR 1 : 10 000 listu č. 25-31-06 identifikována těmito koordináty: 291:165; 324:150; 334:136; 320:132; 305:141 a 280:150 mm od Z:J sekční čáry. Lokalita se nachází na terase, která je součástí svahu kopce Barbořina (256,2 m n. m.) orientovaného JV směrem. Terasa bezprostředně navazuje na rozsáhlou pravobřežní nivu řeky Moravy (dnes se její tok nachází cca 300 m S směrem od lokality). Na ploše o rozloze 14 ha bylo dokumentováno 380 pravěkých objektů a 4 žárové hroby. Kopec Barbořina je tvořen třetihorními sedimenty – jíly a v sekundární pozici uloženými středně velkými valouny kamenů. Nad nimi se nachází až 0,20 m mocná vrstva čtvrtohorních sprašových půd. Celé to překrývá 0,50 m mocná orníční vrstva. Kultura s lineární keramikou – sídelní okrsek: objekty sídlištního charakteru zachyceny na terase orientované J směrem v nadmořské výšce 200 m n. m. Zachycené objekty mají vztah k sídlišti této kultury, které bylo zjištěno v sousední trati „Bělidlo“.

Tomáš Berkovec, Jaroslav Peška, AC Olomouc

Resumé

Kroměříž (Bez. Kroměříž). „Újezd u svatého Františka“. LBK, MBK/TBK. Siedlung, „Tell“ u. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

LIPNÍK NAD BEČVOU (k. ú. Loučka, okr. Přerov)

„Padělký“. Lnk. Sídliště. Záchranný výzkum.

V červenci roku 2004 byl zahájen záchranný archeologický výzkum na úseku dálnice D47 z Lipníku nad Bečvou do Ostravy, a to na lokalitě Lipník nad Bečvou – Loučka, trať „Padělký“. Záchranná akce je pokračováním výzkumu z roku 1997, kde při výstavbě rychlostní komunikace RK 35 byly objeveny pozůstatky sídliště z období neolitu patřící kultuře s lineární keramikou. Lokalita se nachází na východním svahu mírného návrší, cca 1 km od úpatí Oderských vrchů v nadmořské výšce 298,00–304,00 m.

Během prací na lokalitě bylo prozkoumáno v období od července do listopadu 2004 celkem 900 objektů. Jedná se o objekty sídlištního rázu, a to jak stavební jámy – hliníky, tak menší pracovní jámy a konečně i v největším počtu se vyskytující kúlové jamky – pozůstatky nadzemních staveb. Ve výzkumné sezoně roku 2004 bylo nadzemních staveb v podobě kúlových obytných domů zjištěno celkem 8. Některé z hliníků byly pak využity jako místo na zpracování obilí, o čemž svědčí nálezy kamenných drtičů a zrnotěrek. O sídlištním charakteru nalezště svědčí zejména pozůstatky pravděpodobně chlebových pecí. Objekty menších rozměrů a oválných nebo obdélných tvarů sloužily zřejmě jako zásobní nebo pracovní jámy. U některých z pracovních objektů – polozemnic – byly zaznamenány pozůstatky nadzemních konstrukcí – přístřešků.

Výzkum bude pokračovat v roce 2005, takže teprve po celkovém prozkoumání lokality a zpracování nálezů bude možno podat závěrečnou zprávu.

„Prostřední“. LnK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalita se nachází na pravé straně cesty z Lipníku nad Bečvou do Loučky, cca 0,3 km od jižních hranic Loučky, v nadmořské výšce 276,0–282,0 m n. m.

Plocha určená pro archeologický výzkum měla délku cca 0,5 km a průměrnou šířku 70 m, takže celkově byla prozkoumána plocha o rozloze cca 3,7 ha.

Lokalita je identifikována na mapě ZM ČR 1 : 10 000, list 25-11-24, těmito koordináty (od západní sekční: jižní sekční čáry): 482:123; 462:116; 455:111; 452:117; 463:123; 482:131 a na mapovém listu 25-11-25 těmito koordináty: 0:123; 19:131; 16:138; 0:131.

Archeologické práce na lokalitě proběhly ve dvou etapách. Během první etapy, v období od 19. 11. 2003 do 15. 12. 2003, byla provedena za pomoci těžké techniky skrývka orníční vrstvy a současně byly prozkoumány objekty objevené v místech dvou deponií. Druhá etapa, samotný archeologický výzkum, proběhla v období od 1. 4. 2004 do 26. 6. 2004.

Během archeologického výzkumu bylo prozkoumáno 387 objektů, ze kterých pochází menší soubor nálezů, na jehož základě byly na lokalitě vyznačeny čtyři časové horizonty (komponenta A–D). Objekty patří do období neolitu – do kultury s lineární keramikou (komponenta A), do okruhu kultur popelnicových polí (komponenta B), rámcově do období pravěku (komponenta C) a do období novověku (komponenta D).

Do první skupiny (komponenta A) byl zařazen objekt č. 83, v němž byly nalezeny artefakty patřící kultuře s lineární keramikou. Objekt se nacházel ve východní části výzkumu na temeni sprašového kopce v prakticky nejvyšším místě lokality, v nadmořské výšce cca 283 m. V objektu byly nalezeny menší úlomky keramiky, kus zrnotěrky, brousící kamenné desky a také zlomky kamenů pocházejících zřejmě z rozbitých nástrojů.

Jako komponenta B byly označeny objekty, v jejichž zásypu byly nalezeny střepy, které lze přiřadit kultuře popelnicových polí mladší doby bronzové. Je nutno podotknout, že nálezy této kultury se vyskytovaly ve velmi skrovném počtu, v objektech dosti od sebe vzdálených, takže je zcela možné, že se jedná o intruze (asi 2 km na východ vzdušnou čarou bylo objeveno sídliště KLPP).

Období novověku (komponenta D) bylo zjištěno na základě nálezů jednotlivých střípků keramiky v objektech, ačkoli je zřejmé, že jde tady vyložené o novověké intruze v zásypech jam.

Všechny prozkoumané objekty, ve kterých nebyly nalezeny archeologické artefakty, byly zařazeny jako komponenta C do období pravěku.

Skoro všechny objekty zkoumané během výzkumu se lišily vzhledově a tvarově od archeologických objektů, jak je známe z „klasických“ archeologických výzkumů. Proto vyvstala obava, že tyto objekty mohly vzniknout působením přírodních činitelů. Vzhledem k tomu byly vzorky zásypů objektů